

Ingyenes online eszközök könyvtárosoknak

A könyvtáros sokrétű tevékenységet folytat, s ezek javát ma már a virtuális térben. A cikk szerzője olyan ingyenesen elérhető alkalmazásokat gyűjtött egybe, amelyek könnyebbé teszik az „online könyvtáros” munkáját.

Elsőként lássuk, mi lehet segítségünkre a *könyvtári munka tervezési szakaszában*. Előnyös mindekelőtt egy olyan alkalmazás beszerzése, amely lehetővé teszi számunkra a jegyzetelést. Ilyen a *StickIt*, amellyel rövid megjegyzéseinket közvetlenül az asztali háttérre (más szóval: tapétára) „ragaszthatjuk”, s azok mindaddig láthatóvá válnak – még a számítógép újraindítása után is –, amíg be nem csukjuk őket. Megjegyzéseinket a *StickIt* révén másokkal is megoszthatjuk. A program letölthető innen:

<http://www.singerscreations.com/StickIt.asp>

Egy másik hasonló célú ingyenes alkalmazás az *Evernote* (www.evernote.com). A különböző platformokkal (Windows, Macintosh, iPhone stb.) együttműködő program segítségével nem csupán megjegyzéseket tehetünk: elmenthetünk weboldalakat (vagy azok egyes részeit), hangemlékeztetőket vehetünk fel, egy helyre gyűjthetjük a telefonunkkal lefotózott névjegykártyák képfájljait, elraktározhatjuk repülőgépünk e-ticket számát stb. Ezeket azután a könnyebb visszakereshetőség végett címkékkel (tagekkel) láthatjuk el, vagy hagyatkozhatunk az alkalmazás által kínált automatikus indexelésre.

A Remember The Milk

(www.rememberthemilk.com) a *Gmail*-lel és a *Google Naptárral* együttműködve az elvégzendő feladataink számon tartásában, illetve napi teendőink megszervezésében lehet leginkább a segítségünkre. Feladataink listáját másokkal is megoszthatjuk.

Említést érdemel a *Jott* szoftver (<http://jott.com>), amely ma már sajnos nem tölthető le ingyenesen. A program a hangzó beszédet számítógépen meg-

jeleníthető szöveges formába konvertálja. Ezzel géphe diktálhatunk feljegyzéseket, emlékeztetőket, e-mailek szövegeit, naptári bejegyzéseket stb.

Hasznunkra lehet még az ingyenes *Wordle* (www.wordle.net) program, amelynek segítségével begépelte szövegünkből kedvünkre formázott címkefelhőket hozhatunk létre.

A könyvtári munka során ugyancsak hasznos lehet, ha alkalmas eszköz áll rendelkezésünkre ahhoz, hogy a weben található tartalmakat *elementsük és megosszuk* másokkal. Nyilakkal, feliratokkal, kiemelésekkel ellátott képernyőképeket vagy a képernyőn folyó tevékenységünket rögzítő ötperces videót készíthetünk a Windows és a Macintosh platformon is működő *Jing* alkalmazással (www.jingproject.com).

A *Clipmarks* (<http://clipmarks.com>) ingyenes alkalmazás a Firefox vagy az Explorer böngészők részeként működik, és a weboldalról kiválasztott szöveg, kép vagy akár videó elmentésére, illetve e-mailbe, webnaplóba ágyazására szolgál.

A *Blinklist* (www.blinklist.com) a könyvjelzőink kezelésében áll rendelkezésünkre. A böngészőben megjelenő „blink!” feliratú gomb segítségével könnyedén elmenthetünk weboldalakat. Ezek azután kereshetővé válnak, és a felhasználó gépén is tárolhatjuk őket. A linkek elmentése és megosztása egyetlen kattintással történik.

A szerző figyelmünkbe ajánlja még a *Slideshare* (www.slideshare.net) programot, amellyel megoszthatjuk prezentációs anyagainkat, dokumentumainkat. A feltöltött tartalmakat az internetes keresőmotorok indexálják, gondoskodva visszakereshetőségükről.

Míg az előbb ajánlott szoftver a prezentációs anyagaink megosztását szolgálja, addig a *Prezi* nevű webalkalmazással (<http://prezi.com>) *elkészíthetjük magukat a prezentációkat*. Ha nem előadást,

hanem *felmérést szeretnénk készíteni*, ezt megtehetjük a SurveyMonkey (www.surveymonkey.com) és a PollDaddy (<http://olldaddy.com>) programokkal. A felmérés megtervezése mellett ezekkel az alkalmazásokkal összegyűjthetjük és kiértékelhetjük a válaszokat.

Ha a könyvtáros *saját weboldal készítésére* szánja el magát, kínáló megoldás a különböző widgetekkel és modulokkal, ún. *Flake*-ekkel (lemezekkel/rétegekkel) építkező *Pageflakes* (www.pageflakes.com) használata. A kész weboldalt megoszthatjuk barátainkkal vagy akár a világháló széles közönségével. Ilyen, „előre gyártott lemezekből” felépült oldalakkal gyakorta találkozhatunk például a Facebook és a MySpace közösségi portálokon is. Egy másik alkalmazás, a *Ning* (www.ning.com) segítségével *saját közösségi hálónkat is felépíthetjük*.

Ha kreatitásunkat *képfájlok szerkesztésében* szeretnénk kiélni, és nem rendelkezünk Photoshoppal, néhány ingyenes megoldás akkor is kínálkozik. Míg a FotoFlexer alkalmazás (<http://fotoflexer.com>) csak fényképek szerkesztésére szolgál, addig a Pixlr (www.pixlr.com), a Splashup (www.splashup.com) és a Picnik (www.picnik.com) programok teljes funkcióval képszerkesztők, amelyek új képfájlok kreálására is alkalmasak. Ezek a szoftverek tehát a képszerkesztőknél megszokott minden funkcióval rendelkeznek a képrészlet kivágásától kezdve a szövegek vagy egyéb elemek (alakzatok, vonalak) hozzáadásáig. Az ingyenes regisztrációt igénylő Aviary (<http://aviary.com>) mindezen túl hangzó anyagok szerkesztését is lehetővé teszi.

Ha a könyvtárosok az *olvasók vagy a munkatársaik oktatását* tűzik ki célul, akad néhány ingyenesen letölthető szoftver, amely a segítségükre lehet. A Moodle (<http://moodle.org>) egy nyílt forráskódú kurzuskezelő rendszer (*course management system*), amely dinamikus tartalmú, oktatási célú online weboldalak szerkesztésére szolgál. A webszerveren futó rendszer a tanfolyamok tartalmának szabványos, SCORM-csomag formájában történő közvetítésén túl a dolgozatok és tesztek kiértékelését is lehetővé teszi, valamint a tanulás élményét különböző modulok (fórum, wiki, adatbázis stb.) révén teszi még teljesebbé.

A WiZiQ programmal (www.wiziq.com) egy virtuális osztályteremben érezhetjük magunkat, ahol különböző típusú dokumentumokat (szöveges dokumentumok, képek, videók) oszthatunk meg egymással. A Moodle-lel együttműködtetve webkonferencia tartására is alkalmas. Két további ingyenes szoftver, amely szóba jöhet, ha webkonferenciáról van szó: a Dimdim (www.dimdim.com) és a Yugma (<https://www.yugma.com>).

A felsorolt alkalmazások jól mutatják, hogy egy alacsony költségvetésű intézmény is sok mindent oldhat meg, ha rendelkezik jó internetkapcsolattal, a munkatársakban pedig megvan a megfelelő nyitottság az új dolgok iránt.

/MAXYMUK, John: Online tools. = The Bottom Line: Managing Library Finances, 22. köt. 4. sz. 2009. p. 135–138./

(Dancs Szabolcs)